

עת"א 20956/07/17 - היועץ המשפטי לממשלה נגד צביקה חזן, ועדת השחרורים

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"א 20956-07-17 היועץ המשפטי לממשלה נ' חזן ואח'

לפני: כבוד הנשיא אברהם טל - אב"ד
כבוד השופט ד"ר שמואל בורנשטיין
כבוד השופטת דבורה עטר
העותר
נגד
המשיבים
היועץ המשפטי לממשלה
1. צביקה חזן 2. ועדת השחרורים

פסק דין

1. לפנינו עתירה נגד החלטת ועדת השחרורים (להלן: "הוועדה"), אשר הורתה ביום 5.7.2017 בוש"ר 62978-02-16 על שחרור מוקדם של המשיב בתנאי תכנית שיקומית של רש"א, לרבות שהיה בהוסטל "אביבים", ותנאים אחרים שקבעה בסעיפים 5-6 להחלטה.
2. המשיב, בן 50, מרצה מאסרו השנים עשר לתקופה של 4 וחצי שנים בגין שתי עבירות רכוש והחזקת סמים לשימוש עצמי, אותם פלט מגופו בהיותו עצור במתקן ימ"ר דרור בכלא אשמורת, ובגין הפעלת מאסר מותנה מהרשעה קודמת.
3. למשיב 27 הרשעות קודמות בעבירות אלימות, רכוש, סמים, בריחה ממשמורת חוקית והפרת הוראה חוקית, והוא זכה לשחרור מוקדם משניים ממאסריו למוסדות גמילה.
4. בשנת 1995 שוחרר המשיב בשחרור מוקדם לעמותת "נווה מלכישוע". עובר לשחרורו הוא היה בתוכנית גמילה ונקי מסמים כ-7 חודשים, אך כעבור כחודש הודח מהעמותה משום שהתייצב פעמיים לאחר שהשתמש בסמים ופעם נוספת לא התייצב בכלל. הוא נתפס מחזיק סמים לשימוש עצמי ורישיון האסיר שלו בוטל.
5. בנובמבר 2010 שוחרר המשיב להוסטל בירושלים, לאחר שעבר הליך טיפול משמעותי בכלא והיה נקי מסמים כ-3 שנים, אך הוא הושעה מההוסטל עקב התנהגות שלילית ורישיון האסיר שלו הופקע. המשיב ערער על החלטת ההפקעה ובינואר 2011 בוטלה ההפקעה והוא שוחרר לקהילת "הדרך". כעבור חודשיים הוא עזב את הקהילה והוחלט לבטל רישיונו למחצית מתקופת התנאי, אך כששוחרר לא

התייצב לשיבת מעקב ורישיונו בוטל שוב.

6. המשיב שוחרר ממאסרו האחרון ביום 21.7.2013 וכעבור שבוע משחרורו ביצע את עבירות ההתפרצות והגניבה, ובהיותו עצור עד תום ההליכים בגין תיק ההתפרצות, החזיק סמים בגופו.

חוות דעת שהונחו בפני הוועדה

א. בטופס 903 מיום 23.5.2017 נכתב שהמשיב ללא עבירות משמעת, בדיקות שתן שלו נקיות וללא חמ"ן שלילי. הוא מוגדר טעון הגנה, מועסק במפעל, נמצא בסבב חופשות אך בפועל הוא לא יוצא לחופשות לאור קושי שקיים בעניין הערביות.

ב. בחוות דעת סוציאלית מיום 27.4.2017 נכתב שהמשיב לומד בחינוך ומשלים ל-12 שנות לימוד. הוא מועסק במפעל קבלני ושוהה במחלקה טיפולית לגמילה מסמים מאז נובמבר 2013.

המשיב רצידיביסט על רקע שימוש בסמים, מגיל 10 הוא מעורב בפלילים ונשלח למוסדות עברייניים לנוער. הוא גרוש ואב ל-5, ומגיל 18 נכנס ויוצא ממאסרים.

המשיב מביע במאסרו הנוכחי מוטיבציה לגמילה מסמים והשתלבותו בהליך אופיינה ביציבות והתמדה. העו"ס סבור שקיים צורך בהעמקה טיפולית בנושא יצירת קשרים וחיבורים רגשיים וקושי בהתמודדות עם מצבי דחק. המשיב מודה בעבירות על רקע התמכרות פעילה לסמים ומביע חרטה על מעשיו. המשיב הוגדר כאסיר אלמ"ב על רקע אלימות כלפי גרושתו במאסרו הקודם אך באוגוסט 2014 הוסרה ההגדרה.

ג. מחוות דעת רש"א עולה שהמשיב הופנה לבחינת התאמתו לתוכנית רש"א בהוסטל בירושלים אך בדצמבר 2016 התקבלה תשובה שלילית של ההוסטל מאחר והמשיב לא נמצא מתאים.

הרושם של גורמי הטיפול היה כי על אף ההליך הטיפולי בכלא, דפוסי פריצת הגבולות עדיין מהותיים וקיים חוסר בשלות טיפולית להליך אינטנסיבי.

בשל תשובת ההוסטל, הוצא המשיב מהמחלקה ושולב באגף נ"ס. הוא הופנה לבדיקת התאמה להוסטל אביבים, ביום 28.5.2017 התקבל עדכון מהוסטל אביבים לפיו המשיב מתאים לתוכנית אך קבלתו מותנית בבדיקות רפואיות והתחייבות כספית של עיריית טבריה.

בהמשך לכך התקבל עדכון נוסף לפיו ניתן אישור מימון לתוכנית השיקום בהוסטל אביבים.

ד. משטרת ישראל מתנגדת לשחרור מוקדם של המשיב ממאסר לאור היותו רצידיביסט ובעל דפוסים עברייניים בולטים.

החלטת הוועדה נושא העתירה

1. מדובר במאסרו ה-12 של המשיב, בשל התמכרותו לסמים.

עמוד 2

למשיב עבר עשיר מאוד בעבירות רכוש, הוא ניסה להיגמל פעמים רבות מסמים אך לא הצליח ובפעם האחרונה נפלט מהוסטל ירושלים, לשם שוחרר בשחרור מוקדם, בנסיבות דומות.

2. מעיון בדו"חות העו"ס ורש"א עולה כי המשיב נקי מזה כ-4 שנים מסמים. הוא עובד בכלא ואינו מנצל את מקום עבודתו לשם נטילת סמים. אמנם אין ביטחון שהמשיב אכן יצליח להיגמל מתלותו בסמים, משום שזו טיבה של התמכרות כל כך עמוקה, אולם לאור הסיכוי שהוא יצליח זה הפעם לפרוץ את מעגל הסמים, ולפיכך אף יפסיק לבצע עבירות באופן שהציבור יהיה נשכר, הוחלט, לא בלי התלבטות, לתת לו הזדמנות נוספת.

3. המשיב ישוחרר מ"דלת לדלת" להוסטל אביבים אך "היה ויפלט מההוסטל, או יעזוב את ההוסטל, החלטת השחרור בטלה! והוא יוחזר למאסר למלוא תקופת התנאי. למען מנוע ספק ועל מנת להבהיר, היה והוסטל אביבים, מסיבה כלשהי, לא יקבל אותו - אין שחרור".

נימוקי העתירה

1. הוועדה לא נתנה משקל הולם לעובדה שהמשיב זכה בעבר באמון ושוחרר למסגרות סגורות אך הפר את תנאי שחרורו ורישיונו הופקע.

2. הוועדה נתנה משקל מכריע לעובדה שהמשיב נקי מסמים כ-4 שנים וכי מדובר בשינוי לעומת מאסריו הקודמים, אך המשיב כבר הוכיח בעבר שאין בניקיונו מסמים כדי להוכיח סיכויי שיקום בעתיד.

3. הוועדה עצמה סברה שסיכויי השיקום של המשיב אינם גבוהים והוא עדיין מסוכן לציבור, כפי שעולה מפרוטוקולי הדיון.

4. בהתאם לפסיקת בית המשפט העליון, מקום שיש לחברי הוועדה התלבטות, קושי או ספק בקשר לשחרור אסיר, הספק צריך לפעול לטובת שלום וביטחון הציבור ולא לטובת האסיר. מההחלטה עולה באופן ברור שלא רק שקיים ספק שהמשיב יצליח להשתקם, אלא הוועדה סברה כי סיכויי השיקום שלו נמוכים.

5. במהלך הדיון בפנינו טענה ב"כ העותר שלמשיב 27 הרשעות קודמות והוא זכה בעבר להזדמנויות של שחרור מוקדם אך לא ניצל אותן. גם בעבר טען המשיב לניקיון מסמים במשך מספר שנים אך הוא חזר להשתמש בהם ולבצע עבירות.

לטענתה, במאסרו הנוכחי לא חל כל שינוי לעומת מאסריו הקודמים וחוסר הוודאות שהביעה הוועדה בסיכויי שיקומו של המשיב, מצדיק את דחיית בקשתו לשחרור מוקדם.

תגובת ב"כ המשיב

1. שיקול דעת ביהמ"ש אם להתערב בהחלטת הוועדה הוא מצומצם ואין מקום להתערב בה מאחר ואינה סוטה ממתחם הסבירות.

2. אמנם המשיב מרצה את מאסרו השנים-עשר בשל התמכרותו לסמים אך מדובר במחלה שאין לה פתרון קסם וכל חווה"ד הטיפוליות מצביעות על כך שהמשיב נוטל אחריות, מסייע לאסירים אחרים, הוא יצא לשלוש חופשות ללא כל בעיות, יתרת מאסרו קצרה, יש לו מוטיבציה להשתלב בתהליך גמילה ושחרורו הוא "מדלת לדלת" למסגרת סגורה של הוסטל.

דין והכרעה

1. לאחר שעיינו בפרוטוקול הדיון בוועדה ובמסמכים שהוצגו בפניה וצורפו לעתירה, במיוחד בחוו"ד גורמי הטיפול ורש"א ובחוו"ד גורמי שב"ס, בהחלטת הוועדה נושא העתירה ובכתב העתירה ושמענו את טיעוני ב"כ הצדדים בפנינו, הגענו למסקנה שהוועדה לא נתנה את המשקל הראוי להיותו של המשיב אסיר רצידיביסט על רקע התמכרותו לסמים וכן לא נתנה משקל ראוי להפרת תנאי שחרורו המוקדמים ממאסרים קודמים.

2. איננו מתעלמים מההלכה לפיה תחום ההתערבות של ביהמ"ש בהחלטת הוועדה מצומצם, אך חוסר הוודאות (אם לא למעלה מכך) שהביעה הוועדה בסיכויי שיקומו של המשיב בהוסטל, הייתה צריכה לגרום לדחיית בקשתו לשחרורו על תנאי מאחר ולא הוכיח במידה שמוטלת עליו ששחרורו על תנאי, ולו בתנאי תוכנית רש"א, שכוללת שהות בהוסטל, לא יסכן את רכוש הציבור וביטחונו כפי שסיכן החל מהיותו נער.

3. איננו מתעלמים מעמדת גורמי הטיפול, כפי שבאה לביטוי בדו"חות מיום 17/4/17 ו-30/4/17 ובדו"חות קודמים באשר להשתתפותו החיובית ולהתרמותו של המשיב מהליכי הטיפול שעבר במהלך מאסרו, לניקיונו מסמים ולתפקודו החיובי במהלך מאסרו.

כך גם איננו מתעלמים מחוו"ד רש"א ומהתוכנית הטיפולית שהגישה, הכוללת שהיה בהוסטל "אביבים" במהלך כל תקופת הרישיון, אך אין בכל אלה כדי לבסס סיכוי להפחתת מסוכנותו של המשיב, שמבצע עבירות החל מגיל 10 ו-11 עונשי מאסר קודמים ומאסרים על תנאי לא גרמו לו שלא לחזור לסורו.

4. עם זאת איננו מתעלמים מכך שבשנת 1995 שוחרר המשיב על תנאי לקהילה הטיפולית לגמילה מסמים מלכישוע, אך כעבור חודש הודח מהקהילה לאחר שהשתמש בסמים וכעבור חודש מהדחתו השתמש בסמים.

כך גם שוחרר המשיב על תנאי ממאסר ביום 11.11.10 להוסטל בירושלים, לאחר שהיה נקי מסמים במשך 3 שנים, אך הוא הושעה מההוסטל כעבור זמן קצר, רישיונו הופקע, ההפקעה בוטלה והמשיב נשלח לקהילת "הדרך" אך כעבור חודשיים עזב אותה, מחצית מתקופת הרישיון הופקעה ולאחר שהמשיב לא התייצב לשיבת מעקב הופקעה כל תקופת הרישיון. שבוע לאחר שחרורו ממאסר ביצע המשיב חלק מעבירות הרכוש נושא מאסרו הנוכחי.

5. לאור האמור לעיל אין תימה שההוסטל בירושלים סירב לקבל את המשיב בסוף שנת 2016 לאחר שקבע שאינו מתאים להשתלב במסגרתו שכן הוא מציג עצמו באופן חיובי, מתקשה להבין מה עוד עליו לעשות כדי לא לחזור להשתמש בסמים, ואינו בשל להליך טיפולי אינטנסיבי.

6. החלטת הוועדה לשחרר את המשיב על תנאי להוסטל "אביבים" לא נותנת משקל ראוי לכישלונותיו של המשיב בניסיונות הגמילה מסמים שנעשו איתו כחלק מתנאי שחרוריו המוקדמים ממאסרים קודמים, לרבות ממאסרו הקודם, להיותו עבריין רכוש וסמים סדרתי, ואין ביתרת מאסרו הקצרה כדי להצדיק את שחרורו על תנאי.

7. אנו מקבלים את העתירה ומבטלים את החלטת הוועדה מיום 5/7/17 שהורתה על שחרורו של המשיב על תנאי.

ניתן היום, יח' אב תשע"ז, 10 אוגוסט 2017, במעמד ב"כ הצדדים (ב"כ המשיב עו"ד קרן - בשם עו"ד לביא).

דבורה עטר, שופטת

שמואל בורנשטיין, שופט

אברהם טל, נשיא

נשיא